

10 lat Pawilonu Czterech Kopuł!

Ponad 650 tysięcy zwiedzających, 39 zorganizowanych wystaw czasowych, blisko 30 tysięcy wydarzeń i 2064 pozyskanych do zbiorów dzieł sztuki, a także własny teatr – tak w skrócie można podsumować 10-lecie działalności Pawilonu Czterech Kopuł, najmłodszego oddziału Muzeum Narodowego we Wrocławiu. Instytucja przygotowała m.in. wielkie przekrojowe wystawy twórczości Małgaleny Abakanowicz, Ewy Kuryluk, Henry'ego Moore'a i Marii Pinińskiej-Bereś. A wśród pokazywanych prac zagranicznych artystów znalazły się dzieła tak znanych twórców jak m.in. Andy Warhol, Cindy Sherman, Otto Piene, Günther Uecker czy Robert Rauschenberg.

Muzeum Sztuki Współczesnej Oddział Muzeum Narodowego we Wrocławiu oficjalnie rozpoczęło swoją działalność 25 czerwca 2016 r. Miejsce, które zostało obrane za jego siedzibę, to wzniesiony w latach 1912–1913 według projektu wybitnego architekta Hansa Poelzig'a Pawilon Czterech Kopuł. Jest on częścią kompleksu wystawienniczego wokół Hali Stulecia, od 2006 r. wpisanej na listę światowego dziedzictwa UNESCO.

Do 1945 r. budynek pawilonu służył celom wystawienniczym, po II wojnie światowej w 1948 r. był jednym z miejsc ekspozycyjnych Wystawy Ziem Odzyskanych, a od 1953 r. stał się częścią wrocławskiej Wytwórni Filmów Fabularnych. Tu powstawały znane polskie filmy, m.in. „Rękopis znaleziony w Sarağossie” Wojciecha Jerzego Hasa, „Popiół i diament” Andrzeja Wajdy, kultowa komedia Sylwestra Chęcińskiego „Sami swoi”. W 2009 r. budynek przekazano Muzeum Narodowemu we Wrocławiu, w latach 2013–2015 został on odrestaurowany, odzyskując jednocześnie swą pierwotną funkcję wystawienniczą.

Pierwszą wystawą Pawilonu była zorganizowana w 2016 r. we współpracy z Nationalgalerie w Berlinie i jej oddziałem Hamburger Bahnhof ekspozycja „Letnia rezydencja. Kolekcja Marxa gościnnie we Wrocławiu” z pracami m.in. Anzelm Kiefera, Joespha Beuysa czy Cy Twombly'ego.

**Dr hab. Piotr Oszczanowski, dyrektor
Muzeum Narodowego we Wrocławiu:**

Tu, gdzie bezwzględnie panuje sztuka, gdzie świadomość komu to zawdzięczamy i odpowiedzialność za tę

#mamy 10 lat!

mnwr.pl

Pawilon
Czterech
Kopuł
Muzeum
Sztuki
Współczesnej

fantastyczną kolekcję są przeogromne – od 10 lat jesteśmy my. W miejscu, gdzie czas płynie inaczej, jest dobrostanem naszych dni powszechnych. W chaosie świata oraz bezmiaru obaw i zwątpienia stworzona została wyspa – Mauritius wrażliwości i Seszele głębi doznań. Codziennie doływają tu cudowni ludzie, którzy tu pracują i cumują pełne statki tych, którzy są żądni wrażeń najpiękniejszych z możliwych. Wyspa na Wielkiej Wyspie, enklawa i azyl dla rozbitków codzienności i Robinsonów ucieczki do innego świata. Wyspa gościnna, pełna kwiatów paproci i ostatnich nosorożców północnych. A przy tym jakże swojska, nasza. Jej bogactwem jest to, co pozostawili po sobie najwspanialszy artyści. Ci, którzy się buntowali, którzy nieraz ledwo wiązali koniec z końcem, często zagubieni i bezradni, czujący jednak to, czego zwykły śmiertelnik nie dostrzegał, nie ogarniał. Na zawsze będę miał w oczach widok obecnego tu – stojącego na schodach i patrzącego na dziedziniec Pawilonu Czterech Kopuł z pewnej wysokości, jak sternik – Pawła Jarodzkiego. I będę słyszał to, co głosił, w co bardzo wierzył: „Tylko sztuka Cię nie oszuka”.

Dr Barbara Banaś, zastępczyni dyrektora Muzeum Narodowego we Wrocławiu:

10 lat! Dekada, a momentami wydaje nam się, że to dopiero co się wydarzyło. Jeszcze pamiętamy, kiedy na środku pawilonowego dziedzińca trwała budowa, a my w żółtych kaskach, przechodząc przez amfilady sal, snuliśmy plany na najbliższe dziesięć lat.

Mamy nadzieję, że Pawilon Czterech Kopuł stał się dla Wrocławia, dla naszych gości z różnych zakątków kraju i z zagranicy, miejscem, które pozostawia swój powidok w pamięci, i do którego wraca się z przekonaniem, że zawsze znajdzie się tu sztukę poruszającą emocje i umysł, dobrą atmosferę i uśmiechnięty życzyliwy zespół.

Chcieliśmy pokazać w tych wnętrzach niezwykle bogatą kolekcję sztuki współczesnej naszego muzeum,

ale jednocześnie iść z pulsem współczesności, otwierając się na to, co tu i teraz ważne jest dla artystów i wrażliwej publiczności. Stał się Pawilon przestrzenią wielkich monograficznych prezentacji wyjątkowych polskich artystek: Małdaleny Abakanowicz, Marii Pinińskiej-Bereś, Ewy Kuryluk, Bożenry Biskupskiej. Gościł niezwykle kolekcje światowej klasy – kolekcję Ericha Marxa z Hamburger Bahnhof prezentowaną w roku Europejskiej Stolicy Kultury w 2016, dzieła Henry'ego Moore'a ze zbiorów Henry Moore Foundation, ale i bliskie nam, i historycznie powiązane z duchem tego miejsca jak zbiór kostiumów filmowych z zasobów Wrocławskiej Wytwórni Filmów Fabularnych.

W białych przestrzeniach Pawilonu pozwoliliśmy sobie oddać też głos sztuce sprzed epok, dziełom wielkich śląskich mistrzów – Michaela Willmanna, artystów doby rokoka, a zaraz podziwiać będziemy spuściznę anonimowych w większości twórców średniowiecza. Tak, właśnie na takiej różnorodności nam zależało, na uruchamianiu różnych wątków i opowieści. I na tym, aby te białe przestrzenie były otwarte i czekały na Was, naszą publiczność. Tylko na styku tej wymiany rodzą się nowe pomysły, nowe projekty. Dziękujemy, że jesteście z nami.

Iwona D. Bięgos, kierowniczka Pawilonu Czterech Kopuł Muzeum Sztuki Współczesnej:

Pawilon Czterech Kopuł to niezwykle miejsce – chyba nie przesadzę, twierdząc – na mapie Europy. Przez ostatnie 10 lat odwiedziło nas tysiące miłośników sztuki z całego świata. Codziennie doświadczamy ich zachwytów, a w księgach pamiątkowych możemy przeczytać pochwały w różnorodnych językach. Myślę, że bez zbytniej przesady możemy stwierdzić, że udało nam się stworzyć miejsce żywe, gdzie dobrze się czują zarówno raczkujące oseski, jak i odkrywający na nowo sztukę współczesną seniorzy. Bogaty program naszego prężnie działającego zespołu edukacyjnego w bardzo kreatywny sposób towarzyszy wszystkim wystawom, „tłumacząc” i uzupełniając

często trudne, abstrakcyjne i nie pozbawione kontrowersji wybrane przez kuratorów tematy. Jak choćby w przypadku wystawy „po/wy/miary” czy „Twarzą w twarz”. Warto też podkreślić, że na naszej bardzo przejrzystej wykoncypowanej wystawie stałej pokazujemy tylko kilka procent tego, co znajduje się w kolekcji Muzeum Sztuki Współczesnej, i wiele z tych zabytków reprezentuje nasze muzeum, biorąc udział w różnorodnych wystawach prezentowanych w Polsce i za granicą. To też przykład naszej otwartości. Potrafimy się dzielić tym, co mamy, tak aby wypełniać misję dotarcia sztuki współczesnej do największej liczby odbiorców.

„Kolekcja sztuki polskiej II poł. XX i XXI w.” – wystawa stała

Muzeum Narodowe we Wrocławiu jest właścicielem jednej z największych i najciekawszych w kraju kolekcji polskiej sztuki współczesnej, której historia sięga lat 60. XX w. Liczy ona ponad trzydzieści tysięcy eksponatów i obejmuje wszystkie dyscypliny artystyczne, począwszy od malarstwa, grafiki, rysunku, rzeźby, szkła, ceramiki i fotografii, aż po environment, projekty konceptualne, dokumentacje happeningów oraz sztukę wideo.

Trzon zbioru stanowią prace wybitnych polskich artystów takich jak Małgorzata Abakanowicz, Paweł Althamer, Mirosław Bałka, Stanisław Fijałkowski, Władysław Hasior, Maria Jarema, Tadeusz Kantor, Katarzyna Kozyra, Jan Lebenstein, Jerzy Nowosielski, Alina Szapocznikow. Kolekcję uzupełniają prace przedstawicieli młodszych generacji, m.in. Piotra Janasa, Anety Grzeszykowskiej, Roberta Kuśmirowskiego, Olafa Brzeskiego, Jakuba Juliana Ziółkowskiego, Tymka Borowskiego czy Weroniki Gęsickiej.

W zbiorach Muzeum Narodowego we Wrocławiu znajduje się największa i najbardziej reprezentatywna na świecie kolekcja prac jednej z najwybitniejszych polskich artystek Małgorzaty Abakanowicz (1930–2017), która w latach 60. XX w. zrewolucjonizowała sztukę tkaniny, tworząc „miękkie rzeźby”, nazwane od jej nazwiska abakanami.

Teatr Czterech

W Pawilonie Czterech Kopuł działa jedyny na świecie teatr w muzeum. Założony w 2019 r. przez edukatorkę Justynę Oleksy Teatr Czterech to międzypokoleniowy kolektyw artystyczny, który łączy teatr i sztuki wizualne.

Seansy Multimedialne

Jednym z innowacyjnych działań przeprowadzonych w Pawilonie Czterech Kopuł Muzeum Sztuki Współczesnej było opracowanie przy użyciu najnowocześniejszych technologii dodatkowej ścieżki zwiedzania wystawy stałej, która wprowadza widza w zupełnie inny wymiar odbioru dzieł sztuki i poszerza pole ich interpretacji. Światło, dźwięk, obraz i słowo są przewodnikami po świecie sztuki współczesnej.

Dostępność

Pawilon Czterech Kopuł jest instytucją szczególnie wrażliwą na potrzeby osób z niepełnosprawnościami. Muzeum jest wyposażone między innymi w system YouWay, audioprzewodnik, tyflomapy oraz materiały dotykowe wykorzystywane w czasie spotkań.

Nagrody (wybrane)

2017: Sybilla 2016 – wyróżnienie główne w kategorii Inwestycje za rewaloryzację i przebudowę zabytkowego Pawilonu Czterech Kopuł

2019: Grand Prix i nagroda główna XV Konkursu „Dolnośląska Budowa Roku” przyznane Muzeum Narodowemu we Wrocławiu za przebudowę i zmianę sposobu użytkowania Pawilonu Czterech Kopuł

2019: Muzeum Widzialne 2019 – III nagroda w kategorii wystaw czasowych za identyfikację wizualną wystawy „Moc natury. Henry Moore w Polsce”

2020: I miejsce w konkursie IDOL organizowanym przez Fundację Szansa dla Niewidomych, w kategorii PLACÓWKA KULTURY

2021: Sybilla 2020 – I nagroda w kategorii Wystawy czasowe 41. Konkursu na Wydarzenie Muzealne Roku dla „Willmann. Opus magnum”

2022: I miejsce w regionalnej edycji konkursu IDOL w kategorii Instytucja Dostępna dla Niewidomych

2023: Wyróżnienie w kategorii Wystawy czasowe 43. Konkursu na Wydarzenie Muzealne Roku Sybilla 2022 dla wystawy „Abakanowicz. Totalna”

2024: Muzeum Widzialne – I nagroda za kampanię promocyjno-marketingową wystawy „Szaleństwo rokoka! Fascynacja rokokiem na Śląsku (XVIII–XXI w.)”

2024: Wydarzenia Muzealne Dolnego Śląska, I nagroda w kategorii wystawy sztuki za ekspozycję „Szaleństwo rokoka! Fascynacja rokokiem na Śląsku (XVIII–XXI w.)”

2024: IDOL w kategorii Instytucja Otwarta dla Osób z Niepełnosprawnością Wzroku

Nagroda w kategorii IDOL Środowiska Osób z Niepełnosprawnością Wzroku dla koordynatorki ds. dostępności dr Agaty Iżykowskiej-Uszczyk

2025: Wydarzenia Muzealne Dolnego Śląska, I nagroda w kategorii wystawy sztuki za ekspozycję „Maria Pinińska-Bereś”

Wystawy w Pawilonie Czterech Kopuł 2016–2026

1. Letnia rezydencja. Kolekcja Marxa gościnnie we Wrocławiu / Summer Rental. Die Sammlung Marx zu Gast in Wrocław [23.08.2016–22.01.2017]
2. Nature Morte. Współcześni artyści ożywiają martwą naturę [19.02–14.05.2017]
3. Moda i kino. Kostiumy z kolekcji CeTA w Pawilonie Czterech Kopuł [17.09–30.12.2017]
4. X edycja konkursu „ArtStacja – przystanek najmłodszej sztuki” [12.05–4.06.2017]
5. Nowe horyzonty w nowych mediach [3.06–6.08.2017]
6. XI edycja konkursu „ArtStacja – przystanek najmłodszej sztuki” [luty 2018]
7. Tu strzyka, tam łupie, ale rzy. A sumienie kąsa. Tadeusz Brzozowski – inspiracje, konteksty, ślady [22.04–12.08.2018]
8. Moc natury. Henry Moore w Polsce [30.09.2018–27.01.2019]
9. Grupa Krakowska 1932–1937 [2.12.2018–31.03.2019]
10. XII edycja konkursu „ArtStacja – przystanek najmłodszej sztuki” [12.02–3.03.2019]
11. Biennale Sztuki Mediów WRO 2019 [15.05–28.07.2019]
12. po/wy/miary [8.09–24.11.2019]
13. XIII edycja konkursu „ArtStacja – przystanek najmłodszej sztuki” [30.01–23.02.2020]
14. Willmann. Opus magnum [15.05–4.10.2020]
15. CZAS NASZ | UNSERE ZEIT | OUR TIME. Günther Uecker w Pawilonie Czterech Kopuł [25.10.2020–25.04.2021]
16. Nabytki 2019/2020 [14.11.2020–28.03.2021]
17. XIV edycja konkursu „ArtStacja – przystanek najmłodszej sztuki” [12.02–28.03.2021]
18. BYpass. Wystawa pandemiczna [27.02–23.05.2021]
19. Ewa Kuryluk. Białe fałdy czasu [27.06–3.10.2021]
20. Abakanowicz. Totalna [19.12.2021–28.08.2022]
21. Patrząc w strop, czy ostrze gwiazdy już się wwierca [9.10–18.12.2022]
22. LAACT 3.0 praxis Collection [14–15.10.2022]
23. Maciej Kasperski. Warstwy [4.09–2.10.2022]
24. Collage – klejone światy [16.10.2022–15.01.2023]
25. Random Check 4. Druga natura [2–12.02.2023]
26. LAACT XXIII / Light as a Creative Tool [10.03–11.03.2023]
27. Twarzą w twarz [26.02–4.06.2023]
28. Otto Piene. Gwiazdy [22.01–25.06.2023]
29. Szaleństwo rokoka! Fascynacja rokokiem na Śląsku (XVIII–XXI w.) [14.07.2023–14.01.2024]
30. Nabytki 2023 [14.12.2024–2.03.2025]
31. Bożenna Biskupska. Artystka i Budowla Możliwa [10.03–9.06.2024]
32. Maria Pinińska-Bereś [7.07–13.10.2024]
33. Kolekcja otwarta! [14.12.2024–2.03.2025]
34. XVII edycja konkursu „ArtStacja – przystanek najmłodszej sztuki” [4–11.05.2025]
35. Fenomenalny. Zdzisław Beksiński [13.04–24.08.2025]
36. Waldemar Cwenarski. Czułość. Powroty i poszukiwania [28.09.2025–18.01.2026]
37. Xawery Dunikowski „Popiersie robotnika” – od 24.11.2025
38. Nabytki 2024 w Pawilonie Czterech Kopuł – od 15.12.2025
39. Wschód słońca na Zachodzie. Koji Kamoji. Yoshio Nakajima. Keiji Uematsu [1.03–31.05.2026]

Niki de Saint Phalle. Dream Machine

21 marca – 9 sierpnia 2027

kuratorki: Heike van den Valentyn, Barbara Banaś
i Iwona Dorota Biłgos (MNWr)

Ikoniczne „Nany” i inne wielkoformatowe figury, słynne „zestrzelone” przez artystkę obrazy, modele rzeźb plenerowych i dokumentacje happeningów można będzie zobaczyć na wielkiej wystawie twórczości Niki de Saint Phalle, którą Pawilon Czterech Kopuł zainauguruje wystawienniczo rok 2027. Oprócz dzieł francuskiej artystki widzowie będą mogli zobaczyć prace m.in. Jeana Tinguely’ego, Roberta Rauschenberga i Yayoi Kusamy.

Sztuka Niki de Saint Phalle nie poddała się upływowi czasu. Nadal zachwyca odbiorców, a jednocześnie nie przestaje być pasjonującym tematem dla jej badaczy – zarówno w perspektywie zagadnień formalnych i estetycznych, jak również motywów i tematów, które poruszały wyobraźnię artystki i stawały się kanwą jej opowieści o świecie, relacjach międzyludzkich, traumach, radościach, doznaniach, buncie i niezgodzie.

Wystawa jest jednak nie tylko próbą pokazania wielowątkowej twórczości de Saint Phalle, ale wynika też z chęci wpisania jej twórczości w szerszy kontekst – prac innych artystek europejskich, w tym po raz pierwszy polskich artystek: Aliny Szapocznikow, Marii Pinińskiej-Bereś i Ewy Kuryluk.

W centrum uwagi kuratorek znalazła się działalność Niki de Saint Phalle jako aktywistki feministycznej. Artystki, która radykalnie podważała przywileje męskiej władzy i wykorzystywała swoją sztukę do walki z dyskryminacją kobiet ze względu na płeć. Prowokacyjne performance, znane na całym świecie rzeźby z serii „Nana” oraz skandaliczne spektakle teatralne świadczą o jej dążeniu do gruntownej zmiany społeczeństwa.

Wystawa śledzi jej drogę do samorealizacji w zdominowanej przez mężczyzn scenie artystycznej. W dialogu z wybranymi dziełami przyjaciół i współczesnych artystów, takich jak Jean Tinguely, Robert Rauschenberg, Yayoi Kusama i Dorothy Iannone, wyjątkowa pozycja Niki de Saint Phalle staje się szczególnie wyraźna.

Po raz pierwszy bezpośrednie odniesienia do innych kobiecych perspektyw są prezentowane na większą skalę. W kontekście włączenia do narracji wystawy polskich artystek, które w latach 60. i 70. XX w. podejmowały podobne tematy, daje możliwość szerszego spojrzenia na sztukę tworzoną przez kobiety, które nie bały się zrywać z narzuconymi kanonami, wypracowując oryginalny język po to, aby za jego pomocą przekazać w sztuce to, co wtedy jeszcze wydawało się nieistotne, a dzisiaj powoli zostaje docenione.

Pierwsza odsłona wystawy zaprezentowana zostanie w Kunstpalast w Dusseldorfie w terminie od 10.09.2026 do 7.02.2027.

Wystawa Kunstpalast, Düsseldorf, we współpracy z Muzeum Narodowym we Wrocławiu

Niki de Saint Phalle, *La tempérance*, Modell für „Jardin des tarots”, 1985 | Foto: Herling/Herling/Werner, Sprengel Museum Hannover
© Niki Charitable Art Foundation, VG Bild-Kunst, Bonn

Alina Szapocznikow. Przesilenia

październik 2027 – luty 2028

kuratorka: Małgorzata Micuła

Retrospektywna wystawa jednej z najoryginalniejszych polskich artystek i zarazem pierwszy pełny pokaz prac jej autorstwa pochodzących z kolekcji Muzeum Narodowego we Wrocławiu. Ekspozycja jest kolejną odstoną realizowanego od kilku lat w Pawilonie Czterech Kopuł projektu wystawienniczego poświęconego wybitnym polskim rzeźbiarkom.

Setna rocznica urodzin Szapocznikow, przypadająca na 2026 rok, oraz obchody Sezonu Francja-Polska w 2027 roku stanowią okazję, by zaprezentować bogaty formalnie i ideowo dorobek artystki.

Celem ekspozycji – obok zaakcentowania pionierskiego wkładu Szapocznikow w rozwój współczesnych zjawisk i wrażliwości artystycznych – będzie ukazanie jej twórczości na tle politycznych i społeczno-kulturowych przemian zachodzących z dużą intensywnością w powojennej Europie. Tytułowe przesilenia, rozumiane jako momenty przemów, wprowadzą w układ wystawy kontekst czasu, z wyraźnymi cezurami lat 1949, 1955, 1968, które pomogą sytuować i tłumaczyć sztukę Szapocznikow w odniesieniu do rzeczywistości, w jakiej tworzyła.

Rozpoznana przez globalną historię sztuki jako proto-feministyczna i poddana dyskursowi emancypacyjnemu twórczość Szapocznikow zostanie pokazana na wystawie jako warunkowana także przez takie czynniki jak migracja, polityka kulturalna, zmienna dostępność do pola sztuki i sposoby obecności w nim czy

Marek Holzman, *Portret Aliny Szapocznikow*, 1961

związki rzeźbiarki z polską i międzynarodową sceną artystyczną.

Równolegle ekspozycja przedstawiać będzie Szapocznikow jako czynną uczestniczkę przemian w obrębie medium rzeźbiarskiego, do którego przywiązanie deklarowała przez całą drogę twórczą, nie unikając konfrontacji z tradycją i wywierając znaczący wpływ na jego rozwój od połowy lat 50. XX w.